رب زما

څېړنه: عبدالرحیم درانی

بسم الله الرحمن الرحيم

د کتاب ځانګړني:
========================
د کتاب نوم: رب زما
څېړنه: عبدالرحيم دورانی
د چاپ شمېر: ۱۰۰۰ ټوکه
د چاپ نېټه: ۱۳۸۲ل / ۱۴۲۹س / ۲۰۰۸ ز
د چاپ مالي ملاتړ: د دعوت عالي ليسه
خپرندوی: د اخلاص د فرهنګي او ټولنيزې پراختيا ټولنه
بيه: ۱۰ افغانۍ
د ټولنې د اساسنامې د ثبت شمېره: ۸۹۲- ۱۳۸۲/۸/۲۱
برېښنا ليک: ahi_iqbal@yahoo.com

کتابښود:

په دې څېړنه کې له لاندې سرچينو ګټه اخېستل شوې ده:

۱ - اصول اعتقادي اسلام - رضا استادي

۲ ـ د خوشال خان خټک کليات ـ عبدالقيوم زاهد مشوانی

۳ ـ د رحمان بابا کليات ـ محکمه ثقافت صوبه سرحد

۴ ـ انټرنيټ

د اخلاص د فرهنګي او ټولنيزې پراختيا دټولنې موخې :

۱— دباصلاحيه مقاماتوپه اجازه دافغانستان په بيارغاونه کې دټولنېزو ، فرهنګي ، ښوونيزو اوروزنيزو فعاليتونو له لارې ونډه اخېستل .
۲— په ټولنه کې د سولې دټينګښت اودوروری دفضاد پيدا کولو اودسيمه ييز ، قومي ، ژبني ، نژادی او ... تعصباتو له منځه وړلولپاره زيار ايستل .
۳-- ديتيمانو اوکونډو پالنه اوهغوته دکسب اوکار دلاروچاروبرابرول .
۴-- دوطنپالنې دمفاهيمورواجول اوخلکوته خدمت کول .
۵-- دهېواددټولنېز پرمختګ لپاره دعلمي اوفرهنګي کادرونو دروزنې په چاروکې ونډه اخېستل .
۶-- په ټولنه کې داسلامي فرهنګ اوملي اصيلوارزښتونو خپرول .
۷-- په هېوادکې دښځود حقوقي وضعې دښه توب اودهغوی د علمي سطحې دلوړولولپاره زيارايستل .
۸-- متعلمينو اومحصلينو (که نارينه وي يا ښځمنې) ته دسالم مصروفيت دلاروچارو پيداکول.
۹-- ددينې اوملي ارزښتونوپه چوکاټ کې دهنر اوادبياتوپه ودې اوپرمختيا کې ونډه اخېستل .
۱۰-- دهېواد فرهنګيا نو اوپوهانو ته پرټولنېز وستونزو دمناقشې اوورته دحل لارو دپيداکولولپاره دليد نې کتنې اوتفاهم دلاروچاروبرابرول.

لړلیک

لومړی لوست ۱
ددین پر اصولوبه ځان پوهوو.. ۱
په چاپسي لاړشو؟.. ۳
دویم لوست.. ٤
دریم لوست.. ۷
دکائناتونظم اوسمون دخدای تعالی پرشتون ښه شاهد دی.. ۷
څلورم لوست.. ۹
دانسان په فکري سیستم کې نظم.. ۹
دمیږي ژوند ۱۰
پینځم لوست.. ۱۲
دخدای پاک صفتونه ۱۲
خدای تعالی پوه ځواکمن اوژوندی دی.. ۱۳
خدای تعالی اورېدونکی اولیدونکی دی ۱٤
شپږم لوست.. ۱٦
خدای تعالی یودی اوشریک نۀ لري.. ۱٦
اووم لوست.. ۱۹
دخدای تعالی سلبي صفتونه.. ۱۹
.... ۲۲
اتم لوست.. ۲٦
نبوت (پېغمبري).. ۲٦
دپېغمبرانو دبعثت او رااستولوضرورت.. ۲۷
انسان ټولنیز موجود دی.. ۲۸
نهم لوست ۳۰
پېغمبران معصوم دي.. ۳۰
لسم لوست ۳٤
وروستی پېغمبر.. ۳٤
قرآن تلپاتې معجزه ۳۸
یوولسم لوست ٤۲
معاد (قیامت) ٤۲
دولسم لوست.. ٤۷
دقیامت دثابتولو لپاره دویم دلیل.. ٤۷
معاداوبیاراپاڅېدل جسمانی دي.. ٤۸

د لوراند او لورين ښبتن په نامه

لومړی لوست

ددين پر اصولوبه ځان پوهوو

ددين اصول يوشمېرعقيدې دي،چې ددين ستنې اوبنيادونه ګڼل کېږي او دادي: ((توحيد)) ((نبوت))او((معاد)) .
دېته په پام سره ،چې په هره زمانه کې انسانانوډول ډول عقيدې لرلې اواوس هم بېلابېلې عقيدې موجودې دي اوهره ډله اودين انسان يولړ خاصوعقيدوته رابولي؛نوځکه دمسلمان لپاره ضروري ده ،چې ددين ددښمنانواوغرضي کسانو د زهرجنو تبليغاتوله امله له خپلو عقيدو وانه وړي او هرچاته پکاردي،چې په دليل اوبرهان سره دخپلې عقيدې له اصولو خبرشي اوددې معنادانه ده ،چې ګوندې کلونه کلونه دې ديني علم زده کړي اوفلسفي اواستدلالي کتابونه دې ولولي ؛بلکې تردې حده بس دی ،چې دخپلوعقيدو اصول په ساده اوتېنګودليلونو وپېژني ،لکه يوه مشهوره قصه ده ،چې يوه ورځ يوې بوډۍ ښځې په څرخې تاراوبده په دې حال کې چاورنه پوښتنه وکړه،چې:((دخدا ی تعالی د وجودثابتولولپاره څه دليل لرې ؟))
بوډۍ سملاسي له څرخې لاس اوچت کړاوچې څرخه ودرېده ؛نووئې ويل کله ،چې دومره وړه څرخه بې چلوونکې څرخېږي؛نوڅنګه ويلای شو دا دومره پراخه نړۍ اودومره سترې منظومې بې له کوم چلوونکې وچلېږي اوبې له کوم څرخوونکې او تنظېموونکې پخپله وڅرخېږي؟
خوشال بابا دپوهې اوعبادت په تړاو وايي:

عبادت بې معرفته
واړه هیڅ دی پرغفلته
اول پوه په معرفت شه
بیا خبرپه عبادت شه
ځان ساته له معصیته
موافق شه له طاعته
که خبرپه معرفت شي
لټ په امرپه طاعت شي
په ایمان کې دې خلل وي
شناخت طاعت سره اول وي
کافران په خدای خبردي
چې طاعت نه کاکافردي
حقیقي مؤمن هاله یې
ګنه زده کړه مؤمن نه یې
که دې شناخت هم دطاعت شته
هم دې ترس دمعصیت شته
کبیره دایمان زیان دی
هرطاعت لره نقصان دی
زده کړه ښه له مابې درنګه
ګناهونه دي دوه رنګه
هرچې کم دي صغیره دي
هر چې لوی دي کبیره دي
که سړی کبیره نه کا
صغیره به یې خدای ښه کا

په چاپسې لاړ شو؟

مسـلمان،چې دخپلـې عقيـدې اصـول پـه ټينګودلايلـوزده کـړل ؛نـوددين پـه نوروبرخولکـه لمانځـه ، روژې،حج ،معاملواوداسې نورڅيزونوکې بايد لـه جامع الشرائط مجتهداوعالم نـه تقليـداولاروي وکړي،چې داجتهـادټول شرطونه ولـري اودفقهې او استنباط (ددلايلو لـه مخې دالهـي حکمونوراويسـتل) پـه څانګې کې متخصـص ، ماهراوکـارپوه وي دتقليـدمطلب ماهراومتخصـص تـه مراجعـه ده؛ يعنی لکه څنکه چې انسان دژوندپه هرې چارې کې ناروغ شي يا کورجوړوي ؛نو ډاکتريا انجينرته ورځي همداراز ددين په فروعـاتواوالهي احکاموکې کـه انسـان پخپله ماهراوپوه نه وي ؛يعنې پخپلـه مجتهدنـه وی پکـارده ،چې جامع الشـرائط مجتهداوعالم ته مراجعه وکړي اودهغه تشخيص اورايه دخپـل ژوندعملي برنامـه وګرځوي .

دويم لوست

دخداى تعالى پرشتون عقيده دانسان په فطرت كې نغښتې ده

دانسان چې دوړوكوالي پړاوتېرشي او په ښه بده پوه شي ؛نو كه له ځانه پوښتنه وكړي ؛نوپه دې پوهېږي ،چې رښتياويل ،انصاف،له انسانانوسره مينه ،اوورته خدمت كول اوداسې نورښه صفتونه ئې خوښ دي؛يعنې ددغه ډول صفتونوپه ښه والي پوهېږي اوپرهغو دپوهېدلولپاره كتابونولوستلوته هېڅ اړتيا نه لري اوكه څوك ورنه پوښتنه وكړي،چې ((په كوم دليل پوه شوې ،چې رښتياويل ښه كاردى)) په ځواب كې وائي چې : دامې په دليل اوبرهان نه دي زده كړي ؛بلكې دښه والي احساس يې زماپه فطرت،اوطبيعت كې نغښتى اوزماپه خټه كې اخښل شوى دى !)) .

دخداى تعالى پر شتون عقيده (هغه خداى ،چې دنړۍ پنځګراو دټولومخلوقات پيداكوونكى دى) دانسان دهمدغوفطري چاروپه كتاركې ده اوانسان ددغې عقيدې دپيداكولولپاره داستاد زده كړې اودكتابونو يا درسونو لوستلوته اړتيانه لري ؛بلكې له خپل ضميراووجدانه كه پوښتنه وكړي ؛نو پوهېږي ،چې داټول كاينات يو پوه اوځواكمن پيداكوونكى لري .

نوځكه دانسان تاريخ چې لولو ؛نوګورو ،چې پرخداى تعالى عقيده په تېرو وختونوكښې ان هغه وخت هم وه،چې انسان نيم وحشي واودځناوروپه څېرېې ژوندكاوه اوله پوهې، علم اوفرهنګ سره ئې

سـروكارنه درلـود البتـه كلـه كلـه دخـداى تعـالى پـه معلومولو اوتشخيصولو كښې تېروتـه ؛دمثـال پـه توګـه لمـر، سـتوري ،بوتـان يـا دځمكـې نـور شيزونـه بـه ئـې خـداى اودنـړۍ پنځـوونكي او خـالق ګڼـل ؛خوپه هرحال پر خداى تعالى اوپنځګر عقيده موجوده وه .

اوس چـې پرخـداى تعـالى دعقيـدې پـه فطـر يتـوب پـوه شـول؛نو دڅوټكيويادونه اړينه بولم .

كلـه كلـه انسـان دځينوخاصـولاملونوله املـه لـه فطـري شيزونـو غـافلېږي ؛يعنـې لكـه څنګـه چـې كـه يـوه پېـړ ټوكرپـه يـوبرقي چـراغ واچـول شـي؛نودچراغ رڼـا خورېـدو تـه نـه پرېـږدي همـداراز كلـه كلـه انسـان دعلمـي غـرور ،بـې ځايـه وياړونواوپـه شهوتونواوهوسـونو كـې ډوبېدوپـه وجـه دخـداى پېژنـدنې لـه فطرتـه غـافلېږي اوپـر فطـرت يـې لويـه پـرده غـوړېږي اوانسـان لـه خدايـه داسې نـاخبره اوغـافلېږي چې تـه بـه وائـي ګونـدې دخـداى پېژندنې عقيـده يـې بيخي پـه فطرت اوختـه كې نشـته ؛خو كلـه چې داپـردې لرې شي ؛نوانسان پخپله خداى ته متوجه كېږي او پام ئې وراوړي.

هغـه انسـانان ،چـې دګنـاه، شهوتونواوهوسـونو لـه املـه دخـداى پېژنـدنې لـه اصـلي فطرتـه غـافلېږي پـه الـوتكې ، ببـړۍ، ګـاډي اويـانورو داسـي شيزونـوكې لـه خطـرې سـره دمخامخېـدو پـه وخـت كـې ،چـې ورتـه دااحسـاس پيداشـي ،چـې دتېښـتې اوبـچ كېـدو لار نـه لـري اوظـاهري وسـايل ئـې نـه شـي ژغـورلاى ؛نـو د زړۀ لـه تلـه اوپـه پـوره توجـه خداى تـه متوجـه كېـږي .اولـه خدايـه مرسـته غـواړي ؛يعنـې پـه دغـه وخـت دخـداى پېژنـدنې ، خـداى منني اوخداى غوښتنې فطرت سم راڅرګندېږي .

چـا لـه يوعالمـه وغوښـتل ،چـې پلانـي تـه دخـداى پـاک لار وښـيه (يعنـې دخداى دوجود دثابتولو دليل ورته بيان كړه) .

عالم په ځواب كې وويل : ته كله په بيړۍ كې سپور شوى يې ؟

هو!

آیا داسې شوي ،چې ستاسوبېړۍ ماته شوې وي اوبله بیړۍ هم نه وي اوتاته لا مبوهم نه درځي ،چې ځان له ډوبېدو بچ کړې (یعنې دبچولو ظاهري وسیله نه لرې .)

هو!

نو هغه وخت ،چې له هرې خوا نهیلی شوی وې ؛نوایا په خپل زړهٔ کې داسې چاته نه وې متوجه چې تاله خطره بچ کړي ؟

هو ،ولې نه په زړهٔ کې مې داسې احساس درلود ،چې داسې یو قدرت شته ،چې ما بچوی اودمرګ له خطره مې ساتلی شي !

عالم ورته وویل : ((هماغه قدرت ،چې ته ورته متوجې وې اوپه زړهٔ کې دې احساس شو ؛نو هماغه خدای دی))

یعنې هماغه څوک ،چې انسان ورته داړتیا ،بې وسۍ اولاچارۍ پروخت متوجه کېږي اوپام ئې وراوړي اوهماغه قدرت ،چې دتکبراو غرور دپردو له لرې کېدو او دځامنی، په خلکو دباور اوپه ظاهري وسایلودتکیې اوباور له پرېښو دلووروسته انسان ور ته مخه کوي هماغه دنړۍ خالق، داړتیا وولرې کوونکی اودښکېلو اوکړېدلوانسانانوژغورونکی خدای دی .

دریم لوست

دکائناتو نظم اوسمون دخدای تعالی پرشتون ښه شاهد دی

که تاسو یوګاډي ، دګنډلو ماشین ، ګړۍ ، الوتکې یا نورو څیزونو ته په غوروګورئ ؛نووبه وینئ ،چې په هریوکې یوخاص نظم دی اوپه ځانګړي پروګرام سره چلېږي ، آیا داکېدای شي ،چې دامنظم اوسم ماشینونه پخپله اوبې له جوړونکې جوړشوي وي ؟!

که تاسوته دااحتمال له عقله لرې ښکاري،چې دالوتکې ،ماشین ،چې حیرانوونکی نظم لري پخپله جوړشوی ؛نو دادومره پراخ اوهک پکوونکی نظام ،چې پر ټوله نړۍ اوکا ئناتوواکمن دی اوهره برخه یې دالوتکې دماشین ترنظامه ډېره دقیقه ده له کومه پیدا اوچاجوړکړی دی ؟

داحیرانوونکی نظم اوپه دې نړۍ کې پټ رازونه ،چې ددنیاټول پوهان یې حیران کړي له کومه پیدا شول اوچاخلق کړي دي .

که لږ ځیر شو او غور وکړو ؛نو دانسان عقل داوائي ،چې یو پوه ، ځواکمن اوحکیم پالونکې شته ،چې دادومره منظمه دنیا اوټول رازوال مخلوقات یې پنځولي دي. ددې لپاره ،چې په نړۍ اوکائناتوکې په نظم خبرشئ همدومره بس دی ،چې دانسان دبدن یو غړي لکه «سترګې» ته ښه پام وکړئ :د اوړوکی شان ماشین (سترګه) دومره دقیق اومرموزدی ،چې لاتراوسه دسترګوکارپوهان یې دټولورازونوپرپوهېدو نه دي برلاسي شوي .

آیا کوم عاقل داویلای شي دا سترګه ،چې دومره دقیق اوحیرانوونکی سیستم لري پخپله به جوړه شوي وي ؟!

آیا دانسان دبدن دهاضمې سیستم لکه معده او داسې نور غړي،چې هریویې ځانته قانون او اصول لري په دې ګواه نه د ي،چې دایوپوه،ځواکمن اوحکیم جوړونکی لري اوداټول یې په یوخاص سیستم او انتظام سره جوړکړي دي ؟.

اوس به دغنمویوې دانې ته راشو ،چې له ځمکې راټوکېږي اوبیاترې یووږین بوټی جوړیږي اوپه هروږي کې څوڅودانې وي کله،چې دادانه پر ځمکې شېندل کېږي بیا دځمکې سینه څیروي اوله خاورو سرراباسي،چې بوټی ترې جوړشي . دلته کوم داسې انتظام په کارلګیادی ،چې دغنمودانه خپل بهیراوچکرپوره کوي؟ په حقیقت کې وریځې ، بادونه، سپوږمۍ ، لمر،دکال فصلونه ورځ اوشپه او.....داټول دیوه مهربان پالونکې په شان دغنم دانه په یوخاص ډول سره پالي تردې ،چې دغنموبوټی اووږی ورځنې جوړشي اوبیاترې ګټه واخلو.

آیا دغنموهمدابوټی یانورې ونې دخدای تعالی پرشتون ،دهغه په حکمت اوقدرت دپوهېدو لپاره بس نه دي ؟

آیا ویلي شو ،چې دانظم اوضبط پخپله پیداشوی دی ؟

ایا دانسان عقل داویلی شي ،چې داستوري ،لمر،سپوږمۍ، څلورفصلونه،ورځې،شپې او ....پخپله پیداشوي اوکوم پنځګراوپیدکوونکی نه لري ؟

له یو استاده شاګرد پوښتنه وکړه موږچې دنړۍ اوکائناتونظم تشریح کوو ؛نوځینې مادي انسانان ،چې دخدای تعالی پرشتون شک لري یایې نه مني وائي،چې داهرڅه خوطبیعت اوفطرت پیداکړي دي !

استاد ورته وويل : که له فطرته دهغوی مطلب هغه څیزوي ،چې پوهه (علم) قدرت اواراده لري؛نوهمداخدای دی اوهغوی ئې په نوم کې تېروتي دي (یعنې خدای تعالی ته ئې دطبیعت اوفطرت نوم ورکړی دی) اوکه له فطرته دهغوی مطلب داسې څېزوي،چې علم، قدرت اوتدبیرنه لري ؛نوداممکن نه ده ،چې دومره منظم جهان دوړوند ،کوڼ اوبې شعوره فطرت په لاس جوړشوی وي !

لنډدا ،چې عقل اوپوهه داحکم کوي،چې دانړۍ اوکائنات یوپوه، حکیم اوځواکمن خالق جوړکړې،چې هماغه خدای دی ، اودانه شي کېدای ،چې بې شعوره اوناپوهه فطرت داسې دقیق نظام جوړکړي .

څلورم لوست

دانسان په فکري سیستم کې نظم

په دې لوست کې بیاد انسان دپیدایښت څېړلوته ورګرځو؛ځکه ،چې وائي ((دیارخبره ترهرڅه خوږه وي)) . انسان پخپله یوه لویه دنیاده ،چې هرغړی یې دخالق اوپالونکې د قدرت اوپوهې ګواهي ورکوي اوڅومره ،چې دانسان علم زیاتېږي اودطبیعت له رازونوزیاته پرده لرې کېږي؛نو دحکیم اوځواکمن خدای شتون ورته ښه څرګندېږ ي .

موږګورو ،چې دهرانسان په جوړښت کې دغیبودنړۍ یوچراغ بل دی ،چې انسان دنېکۍ ،خیراوښېګڼې لورته وربیايي،چې داځلانده څراغ هماغه ((فکر)) دی .

په دنیاکې ،چې څومره برسېرونې او اختراګانې شوي ،ټولې دهمدغه فکراوعقل له امله دي .

ټول کتابونه اوکتابتونونه اوټولې علمي څانګې دهمدغه ځواک ((فکر)) له برکته پیداشوي اوهمدافکراوسوچ دی،چې دشک په وخت کې انسان نېکمرغۍ ته رابولي ؛نوانسان ته چاداګټور ځواک ورکړی دی ؟

آیاانګېرلای شو ،چې له لوی خدای اوځواکمن پالونکي پرته بل چادومره لویه پانګه انسان ته ورکړې ده ؟ دانسان په بدن کې یوډېروړوکی، دقیق اونازک ماشین ایښودل شوی ،چې ډېرکم وزن اونازک اونرم موادلري، دغه ماشین ته ماغزه یاداعصابومرکزوائي اویوه حېرانوونکي چاره یې داده ،چې پخپله اواټوماتیک کارکوي . دانسان په لاس جوړشوي دحساب ماشینونه دانسان په حکم چلېږي اوڅه ،چې ترې انسان غواړي هغه کوي؛خوداټوماتیک ماشین (ماغزه) ددغوماشینونوپرعکس ا واپوته دي ؛یعنې نه یوائې حکم ته ضرورت نه لري ؛بلکې دانسان بدن ته امرکوي اوور ته لار ښیي .

دانسان بدن پخپله پرانرژۍ باندې دمادې دبدلولویوماشین دی اوله هغوماشینونوډېرتوپیرلري،چې انسانانو پرانرژۍ دمادې داړولولپاره جوړکړي ؛ځکه داټول ماشینونه یوائې خاص موادپر انرژۍ بدلوي؛خودانسان بدن ډېرخام اوکچه موادجذبوي اوپه ډول ، ډول انرژۍ ئې بدلوي . دانسان په بدن کې کیمیاوي لابراتوارونه اود درملوجوړولواټوماتیک کارخانې دي د ((غدویا غوټو)) په شکل جوړې شوې دي ،چې هر یویې دخاصوموادو دجوړولومسوولیت لري اودغه مواددانسان دژوند په بېلابېلو چاروکې خاصې دندې لري آیادادقیق اوبشپړماشینونه په دې ګواه نه دي ،چې انسان یوځواکمن، پوه اوحکیم پیداکوونکی خدای لري؟!

دمیږي ژوند

له انسانه به تېرشواو د((میږي)) ژوندته به ځغلنده نظروکړ،چې یوه وړه حشره ده اوموږته د توحید اوخدای پېژندنې درس راکوي . ددې وړوکې ژوې ژوند ،په

ګډژوند ، ګډکوښښ او له يوبل سره په ملګرتيا ولاړدی اوديوبل په مرسته خپل کارونه کوي داګډه ملګرتيا دمېږتون په جوړولواوددانواوخوړودراغونډولو په وخت ليدلای شئ .

داحشره پرته له دې نه،چې پوهنتون ته تللی وي اوبې له دې نه،چې دکرهنې پوهنځې يې ويلی وي په خدای ورکړې پوهې ،فطري غريزې او احساس سره په دې پوهېږي،چې که غواړي يوه دانه په سوړې کې خوسااوخرابه نه شي؛نوپکارده ،چې نيمه يې کړي .

ميږی که محسوس کړي ،چې دانه لمده شوې ؛نوسمدستي يې له سوړې راوباسي اولمرته يې ږدي ،چې وچه شي او اصولا دوی خپلې سوړې اومېږتون په لوړاووچ ځای کې جوړوي ،چې اوبه ورته ونه رسېږي .

نوآيا ويلې شو،چې داحيرانوونکې کارونه له لارښوونکې پرته کېدای شي ؟!

ددې وړې حشرې استاد اولارښوونکی څوک دی ؟ اوله کومه يې دادومره سترې خبرې (چې انسان پرې دزده کړې له لارې پوهېدای شي) زده کړي اود ژوندبنيادئې پرې ولاړ دی ؟

ستاسې پام يوې په زړه پورې مناظرې ته رااړوو:

يو ماده لمانځې يوعالم ته وويل : ((دخدای تعالی وجودراته ثابت کړه)) ددې پوښتنې په وخت کې يوماشوم هم ناست و ،چې له هګۍ سره يې لوبې کولې عالم له ماشومه هګۍ راواخېسته اوماده لمانځې ته يې وويل : داهګۍ وينې ،چې يوه سخته ،کلکه اوبنده کلاتري راتاوه ده، په دې کلاکې دننه اوددېوالونوترشا يې ډېرنری پوستکی دی اوپه هغه کې دننه لړشان ويلې شوي ، سره اوسپين زردي (دهګۍ سپين اوژېړ)؛خودوی له يوبل سره نه ګډېږي.[؛نوآيا ويلې شو،چې داژېړاوسپين ،چې له يوبله بېل دي او پخپله پيداشوي دي] ؟

ای پوښتونکيه ! هېڅوک ددې هګيو له دننه خبرنه دي،کوم چرګوړي ،چې ترې راوځي نربه وي اوکه ښځه اوچې راووځي؛نو زړۀ راښکوونکی اورنګارنګ وي (کوم يوځواک داچرګوړی داسې رنګ اوانځورکړی دی) .

آيا ديوچرګوړي يايوطاووس رنګول اوانځورول ديوې تختې ياتصويرله رنګولو نه کم دی ؟

آیا مـوږویلی شـو ،چې یوجـوړ شـوی تصـویر ،جوړوونکی اوانځـورګرلري؛ خودافطري انځور ګري پخپله شوې ده ؟

عالم زیاته کړه: آیا نه منې ،چې داهګئ اوهغه چرګوړی ،چې ترې پیداکېږي اودومره خصوصیات لري دایوحکیم ،پوه اومدبر پالونکی اوپنځګرلري؟

پوښتونکي لږسوچ وکړاولکه ،چې لـه خوبـه راپاڅېدلی وي سمدستي یـې وویل :

«هوګواهي ورکوم ،چې دانړۍ یوپیداکوونکی اوپنځګرلري،چې نوم یې الله دی اوټول کمالي صفتونه لري اوګواهي ورکوم ،چې محمدصلی الله علیه وآله وسلم دخدای بنده اواستازی دی .»

هـــودنړۍ لـــه موجوداتـــو هرژونـــدی مثـــال ،هراتـــوم ،هـــره زره اودژوندیوځارویوهرسلول دحقیقي پالونکې اوخالق پرشتون رښتیني ګواه دي

پینځم لوست

دخدای پاک صفتونه

هر صفت ،چې انسان ته سترتوب اوبزرګي ورکړي او اړتیااونیمګړتیایې لرې کړي هغـه تـه کمـالي صـفت وایـي لکـه دپـوهې اوهوښـیارۍ صـفت ، چې لـه یـوګړي ناپوهي لـرې کـوي همدرازکـه څـوک وس اوقـدرت نـه لـري ؛نونیمګړی اوناقص دی اودقـدرت صـفت دهغـه دانیمګړتیـالرې کـوي ددې جهـان پـالونکی اوخدای ،دکمال ټول صفتونه لري اولـه هرډول عیب اونیمګړتیا پـاک دی دا ،چې

خدای دنړۍ ټولې اړتیاوې پوره کوي او نوروته کمالونه اونعمتونه ورکوي؛نو پکارده ،چې پخپله هم دغه کمالي صفتونه ولري؛ځکه چې داخونه شي کېدای ،چې څوک پخپله کمالي صفتونه ونه لري او نوروته یې ورکړي مثلاڅوک ،چې پوهه ونه لري بل ته څه نه شي ورښوولی .

که خوښه مووي دابحث به لږ نورهم ا وږد کړم .

خدای تعالی پوه ځواکمن اوژوندی دی.

په کائناتوکې له مطالعې دخدای تعالی پر صفتونوپوهېدای شو ؛ځکه چې داپراخه نړۍ ،چې سرترپایه په کې نظم اوانضباط کارول شوی اوهریومخلوق په اندازې اوله ځانګړتیاوو سره پیدا شوی په دې خبره لوی دلیل دی ،چې ددې پیداکوونکی ،علم،پوهه ،وس اوقدرت لري په کائناتوکې داحیرانوونکی نظم په دې ګواه دی ،چې ددې پیداکوونکی دهرموجود په رازونواودهغودپاتې کېدواوفناکېدوپر عواملواودهرژوندي دژوند اومرګ په سببونوخبردی اوپه هراړخیزاوبشپړعلم اوتدبیر ئې هرڅیزپیداکړی دی .

اوس،چې دخدای تعالی دعلم اوقدرت په صفتونو پوه شو ؛نو په یوبل صفت ئې ،چې ژوندیتوب (حیات) دی هم پوهېدای شو ؛ځکه چې دپوهې اوعلم لپاره ژوندضروري دی اوڅوک ،چې علم اووس لري؛نوژوندی به هم وي ،خدای تعالی په قرآن شریف کې ځان په ټولوکمالي صفتونولکه علم ، قدرت اوژوند(حی) ستایلی اوځان یې له هرډول نیمګړتیاپاک ګڼلی دی .

أنّ اللّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ؛یعنې خدای تعالی په هرڅه پوه اوخبردی .(بقره ۲۳۱آیت) .

هُوَ الْحَيُّ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَادْعُوهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ؛یعنې هغه ژوندی دی اوله هغه پرته بل خدای نشته .(غافر۶۵آیت)

إِنّ اللّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

؛یعنې بېشکه خدای په هرڅه قادردی (بقره ۱۴۸ آیت).

البته لکه ،چې وویل شول کائنات په خپلوزیاتورازونوسره دخدای تعالی پوهه ،علم ، قدرت اوژوند یتوب ښه ثابتوي؛خودهغه دپوهې ، علم ، قدرت اونورو صفتونوځرنګوالی موږته سم معلوم نه دی؛ځکه چې زموږعقل اوفکرلنډاومحدوددی اودخدای تعالی دذات اوصفتونوحقیقت ته (چې له هراړخه نا محدوددی) نه شي رسېدلای .

هو! دهرانسان فکرکه ځومره ډېروړاوقابل هم وي دخدای تعالی دحقیقت لوړې ځوکې ته نه شی رسیدلی او موږنه شوکولی اومسوولیت هم نه لرو ،چې دخدای تعالی دذات یاصفتونو پر حقیقت پوه شو ؛یوازېنی ځیزچې موږئې وس لرواو له موږه غوښتل شوي دادي،چې په کائناتواوالهي عظمت په نښونښانوکې په دقیقې مطالعې اوڅېړنې سره دخدای تعالی پر وجود اوصفتونو عقیده پیداکړو ؛خودخدای تعالی دذات اوصفتونو حقیقت هېڅکله مو ږته نه شي معلومېدای اونه به معلوم شي اوداسې توقع اوهیله لرل هم نه دي پکار ؛ځکه چې ددین مخکښان اولارښوونکي وائي : ((هرځیز،چې موږيې په خپل ذهن کې تصورکړوهغه خدای نه دی ؛بلکې زموږ دذهن پیداشوی ځیزدی اوهم موږته راګرځي)) .

خدای تعالی اورېدونکی اولیدونکی دی

خدای تعالی ځانته سمیع اوبصیرویلی، دسمیع اوبصیر معناده؛اورېدونکی اوکتونکی .

دخدای تعالی دکتنې اواورېدنې مطلب دادی،چې هغه په ټولواورېدنواولیدلوخبردی لکه څنګه ،چې ددنیاپه ټولوموجوداتوخبردی اوټول دهغه په وړاندې حاضردي .

البته دانسانانواوحیواناتودلیدلواواورېدلووسیله سترګې اوغوږونه دي؛خوداچې الله تعالی اورېدونکی اوکتونکی دی مطلب دانه دی،چې هغه سترګې اوغوږونه لري ؛بلکې مطلب دادی ،چې خدای تعالی په ټولولیدنواواورېدونوخبردی اوټول دهغه په وړاندې حاضردي اوهیڅ ځیزترې پټ

نه دی او څرګنده ده ،چې په اوربدنو یا لیدنو د هغه خبرتیا او پوهه سترګو او غوږو ته اړه نه لري ،یو دیني عالم وائي :

« دا چې خدای تعالی لیدونکی او کتونکی دی ؛نو مطلب دا نه دی ،چې هغه زموږ په شان غوږونه او سترګې لري» ؛بلکې هغه ئې بې له غوږو اوري او بې له سترګو ګوري » .

اوس کېدای شي څوک دا پوښتنه وکړي ،چې په کوم دلیل خدای تعالی کتونکی او اوربدونکی دی ؟

ددې پوښتنې ځواب د براسان دی کله ،چې موږ پوه شو ،چې خدای تعالی بې پایه علم لري او له هرڅه خبردی ؛نو ددې ټولې پوهې او علم لازمه داده ،چې هغه له ټولو اوربدنو او لیدنو هم خبردی .

دې ته په پام سره د دغو دواړو صفتونو (سمیع او بصیر) د ثابتولو لپاره بېل دلیل ته اړتیا نه لرو ،پردې سربېره ،چې مخکې موږ ویل د نړۍ خالق باید د ټولو کمالونو خاوند او له نیمګړتیا وو او عیبونو پاک وي او د اوربدلو او لیدلو صفت په هغه معنا ،چې و موږ ویل په خپله یوډول کمال دی او ددې کمال نه لرل نقص او نیمګړتیا ده .

شپږم لوست

خدای تعالی یودی اوشریک نة لري

دخدای تعالی یووالی له بېلابېلولارو ثابتولی شو ؛خو په دې لوست کې یوائې دوه دلیلونه وایو:

لومړی دلیل: دکائناتو پیوستون اوهمغږي پخپله دخدای تعالی دشتون پریووالي غوره دلیل دی ،فرض کړئ ستاسو په لاس کې یوکتاب دی،چې ۵۰۰ مخه لري اولوستلی مونه دی اوخبرنه یې ،چې داټول کتاب یوتن لیکلی اویایې ځینې برخې یوتن اوځینې یې بل لیکلي وي تا سوټول کتاب لولئ که وموليدل ،چې دکتاب مطالب،منځپانګه،دلیکنې استدلال ، املاء اودجملو جوړونې طریقه یې یوشان ده اوهمغږي لري ؛نوپوهېږئ،چې داټول کتاب یولیکوال لیکلی ؛ځکه که دا کتاب دوویازیاتولیکوالولیکلی وو ؛نوارومرو یوډول ناهمغږي به په کې وي اودا ناهمغږي که څومره لږه، دقیقه اومعمولي هم وي،چې عام اومعمولي وګړي پرې پوه نه شي ؛خوبیاهم ماهران اولیکوالان پوهېږي،چې کتاب دیوه تن لیکنه نه ده اوڅوکسانو لیکلی دی .

دې سریزې ته په پام سره اوس دادی، دادنیا ،طبیعت اوهستي مطالعه کوو ؛ځکه چې پوهان وائي((طبیعت دخدای تعالی کتاب دی)) .

له لوستلووروسته پرې دټولوعلومولـه کارپوهانواوماهرانوسره خبرې کوو ،چې وګورو آیا دخلقت ددې سترکتاب ټول مخونه له یوبل سره همغږي دي اوکه نه ؟

که دطبیعت ټولې چارې اوټول مخونه همغږي اومنظم وي ؛نودا په خپله درب العلمین او زموږ دپالونکي په یووالي لوی دلیل دی .

له نېکه مرغه موږچې دطبیعي علومودهرې څانګې له کارپوهانوپوښتنه کوو ؛نوټول موږته په ګردې نړۍ اوکائناتو کې یونظم اوپیوستون راپه ګوته کوي اووایي،چې داټوله دنیا په یوه نقشه جوړه شوې اوددې اصول اوقوانین دومره عام اوهراړخیزدي ،چې دیوې وړې شان ذرې په ازمیښت سره پرنړۍ باندې پریوواکمن

قانون پوهېدای شو او د يووړوکي څېړد ازموينې له مخې د يولوی قانون پايله اخېستی شو.

د دنيا ټول پوهان ؛ ژوند پوهان، فزيک پوهان، اتوم پوهان، او نجوميان د دې پيوستون ګواهي ورکوي.

آيا تردې لويه همغږي بله کېدای شي، چې د لمريز نظام او د کائناتو نورې لوی منظومې هماغه قانون لري، چې يو ووړوکی شان اتوم ئې لري.

موږ ټول و ته پته ده ، چې لوی لوی سيارې په خپل مدار کې د «جاذبې» ، او له مرکزه د تېښتې د قانون له مخې ځرخېږي ، اټوم ، چې دومره وړوکی دی ، چې په مليونونوئې په يوميلي مترځای کې ځائيږي هم دغه دوه متضادې قواوې لري (يعنې جاذبه او له مرکزه د تېښتې قوه) او دهمدغو دووځواکونو په رڼا کې الکټرونونه د جاذبې په مدار کې له پروټونونو راتاوېږي .

که د بوټو ، ژويو ، انسانانو او ځناورو ژوندته وګورو ، هلته هم همدا همغږي شته په ژويو او بوټو کې د نسل د پيدا ښت عام قانون يوبل ته دومره نږدې او ورته دی ، چې ځينې څېړونکی وائي ، چې دا ټول ډولونه په حقيقت کې له يوډول راپيدا شوي دي .

که تاسې د يو کتاب بېلابېلې پاڼې ولولئ او ښه ورته ځيرشئ؛ نو آياد هغه له همغږی، يوشان والي، استدلال ، اسلوب او جملو جوړونې پوهېدای شئ ، چې دا د يوليکوال کتاب دی او که ډېرو ؟

طبيعت هم د يوکتاب په شان دی، چې بې شمېره پاڼې او مخونه لري هرمخ ؛ بلکې هره کرښه ئې په زرګونو څېړونکېو څېړلی او را سپړلې او لا هم پرې لګيادي، ټول پوهان يوه خوله دي، چې دا کتاب يولړا و يوشان عام قوانين لري مثلا په هرځای کې د عليت قانون موجود او واکمن دی، د جاذبې او ثقل قانون په ټولې مادي نړۍ کې شته ، ټول اټومونه هسته لري او د رڼا او نور قوانين هم په هرځای کې يوشان دي .

آيا د خلقت او نړۍ په کتاب کې دا دومره همغږي او يوشان والی د دې ګواه نه دی ، چې د دې پيدا کوونکی هم يو دی ؟

آیا کـه نـړۍ اوطبیعـت دوه خـدایان اودوه پیـداکوونکي لـرل ؛نودهغـوی دحکومت طرز،ډول ډول ارادو، دهغودکارونوتدبیراوطریقې به بېلې بېلې نه وای ؟

دویم دلیل

خـدای تعـالی،چې پېغمبـران دانسـانانو دلارښـوونې لپـاره رااسـتولي اوپـه معجزواوپرېمانـه دلیلونـوئې خپله پېغمبري ثابتـه کړې دغوټولو پېغمبرانوخلک دیوخـدای منلوتـه رابللـي دي،څرګنـده ده ،چـې کـه دنـړۍ خـدایان لـه یوزیـات وو ؛نوټولوپېغمبرانوبـه خلـک یوخـدای تـه نـه رابلـل ؛بلکـې هـر پېغمبربـه خلـک بېلابېلوخدایانونه رابلل اودهغـه خدای تبلیغ بـه ئې کـاوه ،چې رالېږلی یې دی اوکـه څـوک دانیوکـه وکړي،چې کېـدای شـي ځینـې خـدایان داسـې هـم وي،چې دانسانانولپاره ئې کوم پېغمبرنه وي رااستولی؛نودا یـوه بې بنسـټه خبره ده ؛ځکه څنګه کېدای شي،چې یوخدای دخپـل غـوره مخلـوق (انسـان)په هکلـه دومـره بې پرواوي اودهغوی د نېکمرغـۍ او لار ښوونې لپاره یو پېغمبر هم راونه لیږي !

یو دیني مشر همدې حقیقت نه په اشارې سره خپل زوی ته وائي: ((ګرانـه زویـه !یوه شه چې که له یوه خدای پرته نور خدایان وای ؛نوپېغمبر ان بـه یې هم رالیږلـي وواوداچې مـوږ ګـورو ،ټول پېغمبران خلک دیوخدای منلوتـه رابولـي ،دا پخپلـه ددې خبرې لوی دلیل دی چې له یوه خدای پرته نورخدایان نشته اوکه خدای تعـالی شـریک درلود ؛نودهغـه شریک بـه پرځمکـه اوحکومـت دخدایي قـد رت نښـې هـم ښکاره کړې وای اوداچې دبل خدای هېڅ نښـه نشـته لـه دې یقـین پیـدا کـوو چـې خدای تعالی شریک اوساری نه لري.))

اووم لوست

دخدای تعالی سلبي صفتونه

سلبي صفتونه هغه صفتونه دي چې که په چا کې وي؛ نوهغه به نیمګړی وي اوبل ته به اړوي اوخدای تعالی له هغه صفته پاک دی ،چې ذات یې نیمګړی کړي یا یې نوروته اړکړي ،دپوهېدو لپاره ځینې صفتونه یې دادي :

(۱) خدای تعالی جسم نه دی .

ټولو ته معلومه ده چې هر جسم اوبدن یوځای ته ضرورت لري ؛نوکه خدای تعالی جسم وي؛نویوځای ته به ضرورت لري اومخکې مو وویل چې خدای تعالی بې نیازه دی اوهیڅ څیزته ضرورت نه لري؛ ځکه که څوک نوروته محتاج وي ؛نودنورواړتیاوې نۀ شي پوره کولای؛ نومعلومه شوه چې خدای تعالی جسم نه دی؛ ځکه چې جسم یوځای ته اړتیالري .

(۲) خدای پاک مرکب نه دی .

دخدای تعالی ذات مرکب نه دی ؛ځکه چې هرمرکب څیز خپلو اجزاووا و ټوټوته اړتیا لري مثلاً یوخاص درمل یایو ګاډی اوداسې نورڅیزونه چې له بېلا بېلو اجزاوو اوبرخو ځنې جوړ شوي خپلو اجزاووته محتاج دي اوکه یوجزاویا یوه برخه بې نه وي؛نوبیا خپل مخصوص اغیزله لاسه ورکوي اویا خاص کارترې نه اخېستل کېږي همدغه شان که دخدای پاک ذات له ځینو اجزاووجوړ شوي وي؛نوخپلو اجزاووته به محتاج وي اوومووېل چې دخدای تعالی ذات هیڅ څیزته ضرورت نه لري او له هر څه بې نیازه دی .

(۳) خدای تعالی په سترګو نه لیدل کېږي

دهرڅيز ليدل ځانته شرايط لري اويوشرط يې دادی چې هغه به جسم وي اوپه يو ه ځای کې به وي ،که داسې نه وي؛ نوبيا په سترګو آن په دوربين اوزره بين هم نه شي ليدل کېدای اوکله چې موږ ثابته کړه ،چې خدای تعالی جسم نه دی اوځای نه لري؛نو هېڅکله په سترګو نه شي ليدل کېدای اوداهم نه شو ويلای کوم څيز، چې په سترګو نه ليدل کېږي هغه به موجود نه وي ؛ځکه داسې څيزونه شته ،چې موجوددي؛خونه ليدل کېږي لکه برقي څپې يا دبدن دردونه اوموږ دهغوی په نښو نښانوځان پوهولای شو ؛نوضروري نه ده، چې هرڅيز په سترګو وليدل شي ؛نوځکه داسې نه ده هر څيز چې په سترګو ونه ليدل شي هغه به نه وي .

(۴) خدای تعالی هيڅ څيزته هيڅ ډول ضرورت نه لري

که خدای تعالی بل ته اړوي؛ نودخدای اونورو مخلوقاتو ترمنځ به هيڅ توپير نه وي لکه څنګه چې نورمخلوقات له ځان پرته نوروڅيزونو ته اړتيا لري اوهغوی خپل ضرورتونه پوره کوي؛ نوکه خدای تعالی هم نيازمن وي؛ نوهمداسې به وي؛يعنې يوبل خدای ته به اړ وي ،چې هغه به ئې اړتياوې پوره کوي؛نوځکه بايد ووايوچې احتياج دخدای تعالی له ذات سره بيخي اړخ نه لګوي او خدای خوهغه دی چې دنوروا ړتياوې پوره کړي اوڅوک چې پخپله ضرورتمن وي؛نو دنوروا ړتياوې به څنګه لرې کړای شي .

قرآن مجيد (دفاطر سورت ۱۵آيت) په دې باب وائي:

يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَنتُمُ الْفُقَرَاءِ إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ

ژباړه ((ای خلکو تاسو ،اوټول مخلوقا ت ،خدای تعالی ته محتاج اوسئ اويواځې هغه دی چې غني اوبالکل بې نيازه دی))

رحمان بابادخدای تعالی په ستاينه کې وايي:

ګوره هسې کردګار دی رب زما
چې صاحب دکل اختيار دی رب زما
همګي بزرګواران چې څوک يې وائي
ترهمه ؤبزرګواردی رب زما
نۀ يې هيڅ حاجت پر چاباندې موقوف دی
نۀ دهيچامنت باردی رب زما

له نیستۍ یې دهستۍ صورت پیدا کړ
هسې رنګ پروردګار دی رب زما
هم صانع دی دجمله ؤمصنوعاتو
هم سامع دهرګفتار دی رب زما
چې یې هیچری نۀ مثل نۀ مثال شته
دهغوی عطرو عطا ردی رب زما
هرتعمیرچې ددنیا اود عقبی دی
دهمه وارو معمار دی رب زما
خوانندہ دنانویسو وصحیفو دی
دانندہ دهر اسرار دی رب زما
که ظاهردی که باطن دی که مابین دی
له همه ؤ خبردار دی رب زما
که پیدا که پوشیده دی که اوسط دی
په همه ؤوقوف داردی رب زما
شریک نۀ لري په خپله بادشاهی کښې
بی شریکه شهریاردی رب زما
هسې نه چې واحدي یې ده له عجزه
په واحدوجود بسیاردی رب زما
حاجت نۀ لري دهېچاو یارۍ ته
له هغوسره چې یاردی رب زما
څۀ حاجت دی چه وبل خواته یې غواړم
په خپل کورکښې همکنار دی رب زما
هیڅ تغییراوتبدیل نۀ لري رحمانه
تل ترتله برقرار دی رب زما

په ۱۳۴۲ل کې چې د لومړی ځل لپاره انسان پرسپوږمۍ پښه کېښوده؛نو دا یې له ځمکې اخیستل شوی عکس دی، چې د"الله" نوم پرې کښل شوی دی.

په وریځ د "الله" نوم کښل شوی دی.

د شاتو د مچيو پر گبوښي د "الله"نوم کښل شوی دی.

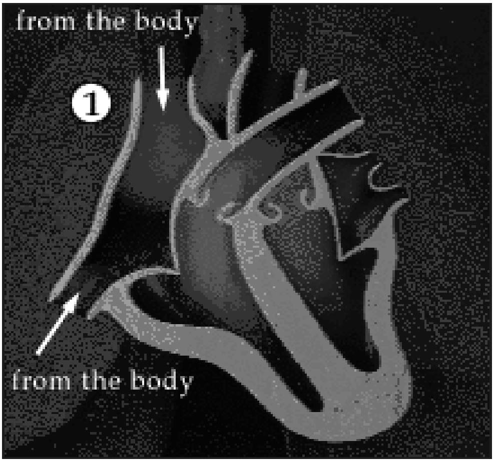

د انسان د زړه جوړښت د "الله" د کلمې په ډول دی

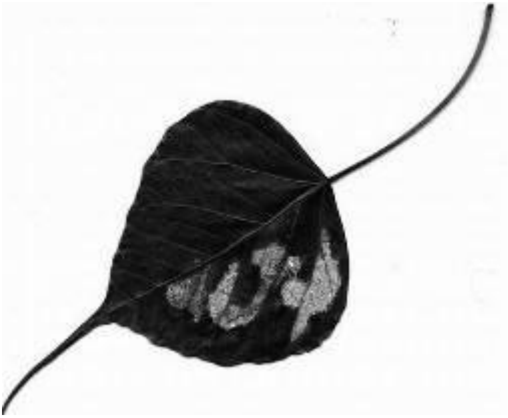

د پاڼې پر مخ د "الله"نوم کښل شوی دی.

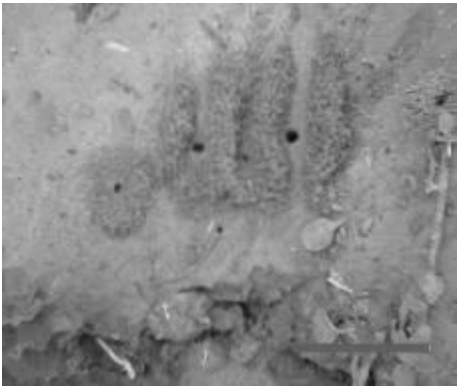

مېږيان له ځالې راوتلي او خپله راټولېدنه يې د "الله" د کلمې په ډول انځور کړې ده.

پر کدو" امنوا باالله "کښل شوی دی.

اتم لوست

نبوت (پیغمبري)

داسلام دویم اصل دهغو پیغمبرانو پرنبوت اوپیغمبرۍ عقیده ده چې خدای تعالی دانسانانو دلارښوونې لپاره رالیږلي دي اودا پیغمبران لکه څنګه چې په کتابونوکې راغلي یولک اوڅلورویشت زره زیات اوکم دي .

خوشال بابا وایي :

یولک څلوویشت زیات اوکم پیغمبران دي.
کل واړه مدام دي ثناخوان دمحمد

وروستی پیغمبر چې نبوت پرې پای ته رسېدلی او وروسته ترې بل پیغمبر نه راځي داسلام قدرمن پیغمبر حضرت محمد صلی الله علیه وآله وسلم دی .

خوشال بابا وایي :

یولک څلوویشت زیات اوکم پیغمبران
دي.
کل واړه مدام دي ثناخوان دمحمد
ترلک زیات پیغمبران دي
څوک نبي څوک مرسلان دي
همه واړه نېک کرداردي
امینان دي وفاداردي

عالمـــــان دي راســـــت ګويـــــان دي
دوګـــــړي نېـــــک خواهـــــان دي
نـــه يـــې نفـــس نـــه يـــې هـــواوه
هـــره چـــــاريې پـــه رښـــــتياوه
يـــا بـــه وحـــې يـــا الـــــــهام و
چـــې يـــې چاوتـــه کـــــــلام و
زيـــات وکـــم ويـــل يـــې نـــه کـــړه
چـــې يـــې کـــړه واړه يـــې ښـــه کـــړه
محمـــــد پـــــه کـــــې افضـــــل دی
هـــــم آخـــــردی هـــــم اول دی
ددیـــــن کارپـــــه ده تمـــــام شـــــه
خاتمـــــت دده پـــــه نـــــام شـــــه

دپېغمبرانو دبعثت او رااستولوضرورت

داڅرګنده ده چې حکيم خدای داپراخه دنيا بې مقصد ه نه ده پيدا کړې اود اهم معلومه ده چې دپيدا ښت دموخې ګټه خدای تعالی ته نه رسېږي؛ځکه چې په تېرولوستوکې مووويل .چې خدای تعالی څه کمی اونيمګړ تيا نه لري چې ددنيا په پيدا کولو يې پوره کړي؛نودېته په يام سره ددنيا دپيدا کولو مقصد بايد پخپله دمخلوق اوانسانانو لپاره وي اودنړی دخلقت يواځېنی مقصد چې موږ پرې پوهېدای شود موجوداتو تکامل اوبشپړتيا په تېره بيا دانسان هر اړخيز ه بشپړتيا ده .

اوس داپوښتنه راپيدا کېږي چې انسان څنګه تکامل ته رسېدای شي ؟ څرګنده ده ،چې دانسانانوتکامل اوپرمختګ يواځې دآسماني لارښوونکيو ، روزونکيو اواستادانوله لارې ممکن دی چې داکارنورڅوک نه شي کولی ؛ ځکه چې غير آسماني مشران اولارښوونکي حقيقتونه پوره نه شي درک کولای؛ نودانسان لارښوونه هم سمه نه شي کولی اوددې امله چې له خطااوګناه پاک نه دي

؛بلکې په کې ډوب هم دي؛ نو دلارښوونې دمقام جوګه نه دي ؛خوالهي استازي اومشران ((دغیبوله علم)) سره د را بطې اوله هر ډول غلطۍ څخه دپاکوالي په وجه انسان ته سمه لارښوولای اوپرانستلی شي بې له دې چې په مشرۍ اولارښوونه کې تېروځي .

له دې سریزې پوهېږو چې باید دانسان دروزنې اولارښوونې برنامه دنړۍ دخالق لخوا (چې دانسان په ټولو غوښتنو خبردی اوپوهېږي چې څه دانسان په ګټه دي اوڅه یې په تاوان)تنظیم اوبرابره شي او دابرنامه دهغو انسانانو په وسیله خلکوته وړاندې شي چې پېغمبري او استازیتوب ورسره ښا ئیږي اودغیبوله نړۍ اوخدای تعالی سره اړیکې لري .

انسان ټولنیز موجود دی

ټول په دې باور دي چې انسان ټولنیز موجوددی ؛یعنې له ټولنې بېل ژوند نه شي کولی ؛بلکې مجبور دی چې له نورو انسانانو سره ګډ ژوند وکړي ؛چې له دې ګډ ژونده ټولنه جوړېږي .

بې له شکه په ټولنیزژوند کې یولړاختلافونه ، تضادونه اوستونزې هم پیداکېږي اوکه سم قانون نه وي،چې انساني ټولنه اومعاشره سمه وچلوي؛ نوټولنه نېکمرغۍ اوتکامل ته نه شي رسېدلی، له دې امله دسم اوعادلانه قانون شتون ضروري دی ،چې دانسان اوټولنې حق ورکړای شي اووګړنیزاوټولنیز حقوق خوندي کړي اوس باید وګورو ،چې څوک باید داقانون جوړکړي اوترټولوښه قانون جوړونکی څوک دی ؟او شرطونه یې څه دي؟ دقانون جوړوونکی لومړی شرط دادی چاته،چې قانون جوړوي؛نوباید دهغوی له روحي اوبدني خصوصیاتو،احساساتو،غرایزواونوروځانګړتیاووڅخه خبروي او داهراړخیزه پوهه له خدای تعالی پرته بل څوک نه شي لرلای ؛ځکه چې هغه خالق دی اویواځې خالق متعال دانسانانوپه بهرنیواودننیوخصوصیاتو اودانسانانوله روحي ، بدني اونورو ځانګړتیا وواوحالاتو خبردی،یواځې خدای تعالی دی ،چې له ډول ،ډول پېښو ،اوبدلونونو،چې دانسان په ژوندکې راځي او ورسره مخامخېږي خبردی له دې کبله یواځې همغه ذات دی ،چې د انسانانو لپاره قانون جوړولای شي،داسې

قانون ،چې په ټول ژوندکې دهغه په ګټه وي او انسان له تباهۍ اونابودۍ نه وساتي . خدای تعالی داقوانین دیوشمېرغوره اوله خطااوګناه نه دپاکوو ګړیو په لاس خلکو ته رالېږلي،چې انسان ددغوقوانینو دکارولو اوپرهغودعمل له لارې نه تکامل اوبشپړتیاته ورسیږي؛ یوه بله ونډه،چې دخدای تعالی پېغمبران ئې دانسانانو په لارښوونه کې لري

داده،چې هغوی پخپله دخدای تعالی دقوانینو لومړني عملي کوونکي دي ؛یعنې دقانون پر راوړلو سربېره داسې استادان اوروزونکی هم دي،چې انسانانوته پر دغوقوانینوعمل ورزده کوي او پخپله په دغه قانون دعمل ښه مثالونه اوبېلګې دي،چې نورانسانان دهغوی په لاروۍ او دهغوی پر پل په پل کېښنو دلوسره آسماني قوانین دخپل ژوند کړنلاره وګرځوي اوعملي يې کړي .

له دې امله خدای منونکې ټولنه په دې عقیده اوباورده ،چې خدای تعالی په هره زمانه کې دانساني ټولنواومعاشرې دهدایت لپاره یو یاڅو پېغمبران رالېږلي،چې په آسماني ښوونوسره انسانانوته دنېکمرغۍ لار وښيي .

چاله یوه دیني مشره پوښتنه وکړه ،چې :

((دپېغمبرانو دبعثت اورالېږلو دضرورت سبب څه دی ؟))

مشر ورته په ځواب کې وویل :

((داچې په ټینګودلیلونو ثابته شوه ،چې موږ یوحکیم پیداکوونکی اوپالونکی لرو،چې موږ ئې له نشته شته کړی یواوداهم ثابته شوه ،چې خدای تعالی جسم اوماده نه ده او تر ټولومخلوقاتو لوړاوستر دی او مخلوق يې لیدلای نه شي،چې دخپلوکارونودسم والي ،ناسموالي اوبدوالي په باب ترې پوښتنه وکړي؛نوپه دې بڼه کې لازمه ده ،چې یو لړاستازي اورسولان راولیږي،چې خلکوته دخیر،اصلاح اونېکمرغۍ لار وروښيي او څه،چې دخلکو په زیان دي ورپه ګوته کړي اوپه ټولو زمانواو پړاوونوکې باید په انسانانو کې یولړلارښوونکي وي،چې ځمکه د خدای تعالی له حجته خالي نه شي))

نهم لوست

پېغمبران معصوم دي

په دې خوپوه شو، چې د پېغمبرانو دراتلو يو مقصد د خلکو لارښوونه ده ؛خو په دې کې هم شک نشته ،چې که يو لارښود پخپله په ګناه ککړوي؛نو خلک پاکۍ او پاکلمنۍ ته نه شي رابللی . له دې امله ضروري ده ،چې الهي پېغمبران له هرډول ګناه، تېروتنو اوناوړه کارونو پاک وي،چې خلک هم دهغوی په لاروۍ دنېکمرغۍ لار ومومي .

په بله ژبه که څوک نورخلک رښتيا ويلو او امانت ساتلو ته رابولي؛خو په خپله دروغجن وي ياکله کله دروغ وائي اوپه امانت کې خيانت کوي؛نو خبره يې پرخلکو اغېزنه کوي همدارازکه پېغمبران له خطا اوګناه پاک نه وي اوخلک دااحتمال ورکوي،چې کېدای شي دوی په خپلې وينا دالهي احکاموپه بيانولو کې تېروځي؛نودهغوی خبره په پوره ډاډسره نه مني او په پايله کې دهغوی سمه لاروي نه کېږي اودراتلو مقصد يې نه پوره کېږي. هوخدای تعالی داسې انسانان ،چې له شرک اوګناه پاک نه وي دخپلې پېغمبرۍ او استازيتوب لپاره نه غوره کوي؛ بلکه

هغوی ددې سترمقام لپاره تیا کي ،چې له هرډول ککړتیا پاک وي اوپه راتلونکې کې هم له ګناه اوخطا بچ اوخوندي وي .

پیغمبران باید دمعجزې خاوندان وي

څوک چې روغ فطرت لري ؛نو ادعاپې دلیله نه مني اوکه چایوه ادعابې دلیله ومنله عقل اوپوهه یې نیمګړې ده؛ له دې کبله لازمه ده ،چې ټول الهي پیغمبران دخپلې پیغمبرۍ دادعاد ثابتولولپاره یودلیل اوګواه ولري او داخبره ثابته کړي،چې دوی دخدای تعالی استازي دي .

یودلیل ،چې دغیبوله نړۍ اوپاک رب سره دپیغمبرانواړیکې ثابتوي معجزه ده . معجزه هغه کارته وائي ،چې کول یې په هغوشرایطواوحالاتوکې ،چې پیغمبریې کوي دنورودوس کارنه وي ؛یعنې یوکاریواځې پیغمبران وکړای شي اونوریې نه لکه دمړیوژوندي کول اویادظاهري وسایلوله کارولوپرته دلاعلاجه ناروغیوعلاجول.

په دې باب یواسلامي مشروائي: ((هرپیغمبر بایدله ځان سره یوشاهد ولري ،چې پررښتینولی یې دلیل وي))

او معجزه پخپله یوه څرګنده شاهده ده ،چې خلک پرې دپیغمبرۍ دادعا په رښتیا اودروغوپوهېدای شي .

خوشال بابا وایي :

محمــــــــد چـــــې پیغمبـــــــردی
ســـتاپه کـــوم دلیــــــل بـــاوردی
دلیـــــــل داچـــــې معـــــجزات
لـــــري دی بـــــې نهایــــــــا ت
معجــــــــزه یــــــې قــــــرآن دی
چـــې راغلــــی پـــه ښــه شــــان دی
عـــــرب ډیرفصــــیح زبـــــان وو
دانشــــــمندد خپــــــــل آوان وو
اتفـــــاق یــــې پــــه داکــــارو
لــــه قرآنــــه یــــې انـــــــکارو

مدعي دمصطفی وو
په بطلان يې په غوغاوو
څه که دين دده باطل کړو
سحرګريايې چې بل کړو
جدلونه يې برپای کړه
کوششونه يې په رای کړه
يوآيت لکه قرآن و
چاونه وې هسې ګران و
په داکارکې سرګردان شول
اخرخاورې دقرآن شول
همګې واړه عاجزشول
درسول په دين فايز شول
قرآن درست واړه متين دی
معجزه تربې وسين دی
دعيسی معجزد داوه
دمړده ووپه احيا وه
دموسی عصابه مارشوه
يابه ونه په اثمارشوه
معجزه دمحمد شته
يوقرآن دې کې سرمد شته
که ترشرق ترغربه واړه
فصيحان سازه کا غاړه
يوآيت لکه قرآن دی
رابه نه وړي هسې ګران دی
په اعجازيې کړه دوه نيمه
هومره اوه ځمکې جسيمه
بل ګوياورته کباب شه

بل يې لاس چشمه دآب شه
بل سو سمارورنه خبر
په ښکاره وکړه نادر
په عجازيې وبله پور
اوبه ښې شوې تلخې شور
په فراق دده نالانه
دمسجد ستنه شوه جانه
په هوا وواووه پاسه
غردده دسردپاسه
چې يې وبلله ونه
ورته راغله لويه پلنه
ده به وښېل ځيزونه
چې به ورک شول په ملکونه
معجزې يې وې بې شماره
زه يې ځوکښم درته ياره
که يې کښم کتاب اوږد بېږي
دانايان به خود پوهېږي

لسم لوست

وروستی پیغمبر

وموویل ،چې وروستی پیغمبر د اسلام ګران استازی حضرت محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله وسلم دی هغه مبارک په ځلوینبت کلنۍ کې پر پیغمبرۍ وګومارل شو.

رحمن بابا وایي:

نبوت په محمد باندې تمام شه
نشته پس له محمده انبیا

تاريخ ګواهي ورکوي، چې آنحضرت صلی الله علیه وآله وسلم په خپل ټول عمرکې حتی يوه شېبه هم دبوتانو عبادت نه دی کړی اوله خدای پاک سره يې شريک نه دی ګرځولی .

آنحضرت صلی الله علیه وآله وسلم په داسې وخت کې دخدای تعالی لخوا پر پېغمبری اودخلکو په لارښوونه مبعوث اوو ګومارل شو ،چې انساني نړۍ پر ګډوډۍ ،جنګ ، وروروژنه ، خرافاتو ،افسانو اوچټياتو اخته وه .

هغه مبارک خپله پېغمبري اعلان کړه او دثابتولو لپاره ئې زيات شمېرمعجزې اوشواهد راوړل . دپېغمبراکرم په معجزو کې يوه داسې ژوندۍ، ښکاره ، اومضبوطه معجزه هم وه ،چې اوس يې هم پرپېغمبری ټينګه شاهدي ورکوي داژوندی سنداوتلپاتې معجزه قرآن شريف دی ،چې اوس هم دځلانده لمرپه شان ځلېږي اودخپلومنوونکيو زړهٔ روښانه کوي .

قرآن شريف (دتکوير سورت ۲۲- ۲۷ آيتونه) په زغرده وائي، چې : زمارااوړونکی يوعادي انسان نه دی اوزه دهغه فکرنه يم جوړکړی ؛بلکې زماراوړونکی يوداسې سترشخصيت دی ،چې له غيبواوددې نړۍ له خالق سره اړيکې لري اوخدای تعالی هغه دانسانانود لاښوونې لپاره رااستولی دی

وَمَا صَاحِبُكُم بِمَجْنُونٍ او ستاسې ملګری [= پېغمبر] ليونی نه دی.

وَلَقَدْ رَآهُ بِالْأُفُقِ الْمُبِينِ او په يقين چې هغه (د وحې امين = جبرئيل) د روښانه څنډو په لمن کې ليدلی دی.

وَمَا هُوَ عَلَى الْغَيْبِ بِضَنِينٍ او هغه د پټو (خبرو په ويلو کې) بخيل نه دی.

وَمَا هُوَ بِقَوْلِ شَيْطَانٍ رَجِيمٍ او دا (قرآن) د شړل شوي شيطان خبره نه ده.

فَأَيْنَ تَذْهَبُونَ نو چېرته ځئ؟!

إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِّلْعَالَمِينَ دا (قرآن) نړيوالو ته له پند پرته بل څه نه دی؛

د اسلام پېغمبرصلی الله علیه وآله وسلم به ويل :

((ای خلکو ! زه دخدای پاک لخوا پر پېغمبری ګومارل شوی يم اودا قرآن زما پر پېغمبری ژوندی او څرګند ګواه دی که زما په دې خبره کې شک لرئ تاسو ټول راغونډ شئ اوديو اوبل په لاسنيوی دقرآن دسورتونو په شان يوسورت جوړکړئ که تاسوبريالي شوئ اوله ماسره موسيالي وکړه ؛نوبيا زما پېغمبري مه منئ ؛خوکه

بريالي نه شوئ ،چې هېڅکله به نه شئ ؛نوپوه شئ،چې زه دخدای اومخلوق ترمنځ یوه واسطه اورابطه یم اودهغه پېغمبریم ،چې تاسودنېکمرغۍ اوکمال لورې ته بوځم .))

په هغه زمانه کې ټولولیکوالواو شاعرانوپه تېره بیا هغوکسانو،چې په فصاحت اوبلاغت کې بې ساري اوبې مثاله استادان وو،نه یوازې دا،چې دقرآن مجید دسورتونو په شان یې یوسورت جوړنه کړ ؛بلکې ټولوپه خپلې بې وسۍ اوعاجزۍ اعتراف وکړاوله هغه وخته تراوسه سره له دې ،چې داسلام دښمنانوداسلام پرخلاف له ټولووسایلو کاراخېستی ؛ خوله قرآن سره دمقابلې وس نه لري،چې په شان یې یوآیت جوړکړي .

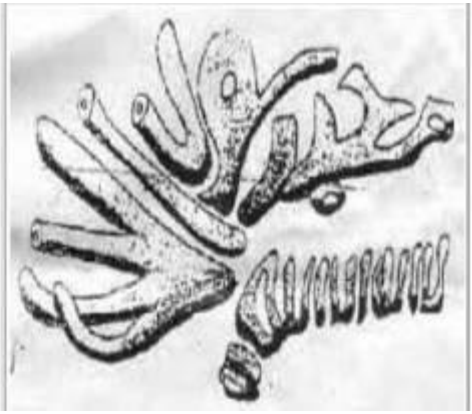

د لا اله الا الله محمد رسول الله کلمه د انسان پر سږو کښل شوی ده.

د شاتو د مچیو پر ګبوڼې د حضرت محمد (ص) نوم کښل شوی دی.

پر يو ډول نباتي تخم د "الله" تعالی او حضرت "محمد" (ص) نومونه کښل شوي دي.

پر څاروي د حضرت "محمد (ص) "نوم کښل شوی دی.

په ځنګل کې په ونو د "لااله الا الله محمد رسول الله"کلمه کښل شوی ده.

قرآن تلپاتې معجزه

قرآن شریف نه یوازې دفصاحت ، بلاغت ، دژبې خوږوالي، جمله بندۍ، جوړښت، روحي جذابیت اوزړهٔ راښکون له نظره معجزه ده ؛بلکې له نورو ډېرو اړخونوهم دمعجزې حیثیت لري، چې دلته ورته لنډه اشاره کوو :

(۱) ټول تاریخ پوهان یوه خوله دي، چې د اسلام قدرمن پیغمبر((امي)) ؤ(یعنې له چاڅې زده کړه نه وه کړې) او ترڅلوېښت کلنۍ پورې ،چې پر پیغمبرۍ مبعوث

اوو ګومارل شو ،له هېڅ استاد يې لوست نه وويلی، د اسلام پېغمبر صلی الله عليه وآله وسلم به خلکو ته په قرآن شريف کې د تېرو ډېرو پېغمبرانو قصې او پېښې لوستې البته د تېرو د قصو لوستل پخپله معجزه نه ده ؛خو دا قصې او پېښې چې [د تېرې اونوې زمانې]د مسيحيانو او يهوديانو په کتابونو کې راغلي؛نو که مونږ د قرآن دا برخه د يهوديانو او عيسويانو د پخوانيو او سنيو وختونو له ليکنو سره پرتله کړو له دې لارې پوهېدای شو ، چې قرآن معجزه او آسماني کتاب دی ؛ځکه که د يهوديانو او عيسويانو د پخوانيو او سينوو وختونو [د دوی او سني کتابونه هغه کتابونه نهٔ دي ، چې حضرت موسی او حضرت عيسی عليهما السلام د خدای له لورې راورې ؛بلکې هغه اصلي کتابونه له منځه تللي دي] کتابونو ته مراجعه کوو ؛نو ګورو چې د دغو کتابونو ليکوالو د ډېرې ناپوهۍ په وجه د خدای د پېغمبرانو قصې [چې د تاريخ ډېر لوړ او تکړه شخصيتونه وو او قصې يې هم له پنده ډکې دي] د افسانو ، خرافاتو او چټياتو په ډول بيان کړې او په دغو قصو او پيښو کې ئې حقايق دومره ګډوډ کړي، چې الهي پېغمبران تر عامو انسانانو هم ټيټ انځور شوي دي؛خو چې قرآن مجيد لولو ؛نو د دغو پاکو پېغمبرانو قصې او د ژوند پېښې داسې بيان شوي، چې ټولو ته د پند او عبرت وړ دي .

او په همدې دليل هېڅ څوک نه شي ويلای، چې د اسلام پېغمبر حضرت محمد صلی الله عليه وآله وسلم ،قرآن مجيد د يهود يانو او مسيحيانو له کتابونو جوړ کړی او د قرآن په شکل يې خلکو ته راوړاندې کړی دی .

قرآن مجيد چې د پېغمبرانو قصې بيانوي؛ نو يو شمېر حقايقو ،اخلاقي خبرو او سبقونو ته هم اشاره کوي او د هغوی قصې او د ژوند پېښې يې په ربښتونې توګه بيان کړي، چې وهم ورته لار نه شي موندلای ،

که دا قرآن وحې نه وي او له بل څه جوړ شوی وي؛نو د پېغمبرانو د قصو په بيانولو کې به يې هماغه خرافات او ګډې وډې خبرې را اخېستې وای لکه ،چې د تورات او انجيل ليکوونکيو او د عربو قصه ويوونکيو را اخېستي او د پېغمبرانو په قصو کې يې دروغ او غلطې خبرې ننه ايستي دي. تاسو د حضرت آدم ، بي بي هوا ، حضرت ابراهيم ، حضرت يعقوب او حضرت عيسی (عليهم السلام) قصې، چې په

تورات او انجيل کې راغلي دقرآن شريف له قصو سره پرتله کړئ بيا به په حقيقت پوه شئ او دالنده مقايسه ثابتوي، چې د اسلام پيغمبر صلى الله عليه وآله وسلم دوحې له لارې حقايقو ته رسيدلى دى بايد وو ايو ،چې ديهودو او مسيحيانو په پخوانيو او اوسنيو کتابونوکې ددې پيغمبرانو قصې دو مره سپکې ،رسوا او شرموونکى دي ،چې قلم يې له ليکلو شرميږي؛خو همدا قصې اودژوند پېښې په قرآن شريف کې په ډېره غوره طريقه بيان شوي،چې په کې علمي او اخلاقي حقايق نغښتي دي .

(۲) دقرآن شريف داعجاز دثابتولو بله لار په هغه کې راغلي قوانين دي،چې دا قوانين دومره پاخه ، سم او تللي دي ،چې دوخت تيريدلو او دانساني ټولنو او معاشرې بدليدو ورته هيڅ زيان نه دى رسولى. قرآن شريف دانساني ټولنې لپاره ځانګړى اقتصادي نظام او قانون راوړى،چې په ټولو زمانو کې دانسانانو دغوښتنو ځواب ويلاى شي که دقرآن په يو اځې يو اقتصادي اصل ((دسود پرحراموالي)) عمل وشي ؛نو دټولنې طبقاتي اختلافونه اوګډوډى به لرې شي .

يونالوستى او انپړ، خلکو ته حتى نيم غوندې صحيح قانون هم نه شي راوړى داخولاڅه چې يو داسې سم اقتصادي نظام راوړاندې کړي،چې د ډول ، ډول اقتصادي نظامونو په پيدا کيدو سره نه يو اځې هغه ته کوم تاوان نه رسيږى؛بلکې دوخت ماهرانو او پوهانو ددغه نظام په سموالي ګواهي ورکړې او دغه قانون خپلو منوونکيو ته (که عملي يې کړي)، عظمت او عزت وربخښي.

قرآن مجيد په خلکو کې شتمني عادلانه ويشي، چې که عملي شي؛نو په ټولنه کې به بيوزلي او لوږه پاى ته ورسيږي .

قرآن شريف دمعاشرې او ټولنې دهوساينې او آسانتيالپاره ډېر ټينګ او ښه جزائي قوانين لري، چې دانسان هوساينه تضمينوي .

د اسلام پوځي نظام او جنګي برنامه دومره پرمختللې ده، چې آن ددښمن دناموس او حقوقو خيال په کې ساتل شوى دى .

غـرض دا چـې اسـلامي حقـوق دومـره پـراخ او هراړخيزدي، چـې دانسـان لـه پيدا ايښته ترمړينې پورې ورته قانون لري اودهرخيزلپاره که څومره وړوکې هم وي يوحکم اوسپارښتنه لري .

آيا يونالوستی انسان هغه هم پـه داسې حالاتوکې ،چې وحشت ، ناپوهی ، بې علمی اووهميـاتوګرده ټولنـه نيـولې وي پرتـه لـه دې ،چې دغيبولـه نړۍ سره اړيکې ولري انسانيت ته داسې ځلاند ،بشپړاو تلپاتې قوانين راوړای شي ؟!

داسـلام سـترياا او دقـرآن اعجـازيواځې پـر همـدې خبرونـه رالنډ ېږي ؛بلکـې نورداسې ډېرګواهـان اودليلونـه شـته ،چـې موږپوهـوي،چې قـرآن مجيـديوالهي استاداو لارښوددی اوبرنامه يې اسماني ده .

چـا لـه يـوه اسلامي عـالم نـه پوښـتنه وکـړه: داسې ولـې ده،قـرآن چې څـومره اوربدل کېږی ؛نوهومره ورسره غوړونـه بلدېږي، اوڅومره ،چې لوستل اونوروتـه ښوول کېږي بيا هم نه زړېږي؟بلکې ددې پـه اپوټـه اوپـرعکس ورځ پـه ورځ يـې تـازه توب اونويتوب زياتېږي ؟

عـالم ورتـه وويـل: « داځکـه ،چـې قـرآن شـريف ديـوې خاصـې زمـانې اومهـال لپاره نه دی نازل شوی ؛نوځکه په ټولوزمانواووختونوکې نوی اوتازه دی .»

هو ،که موږ قرآن دخپل ژوندبرنامه وګرځوو ؛نو شک نشـته ،چـې نبکمرغـه بـه شواولکه څنګه ،چې داسلام په لومړيو وختونـوکې مسـلمانانوله قرآنـه د لاروۍ پـه برکت په لنډه مـوده کـې دسـترعزت او ترقـۍ خاوندان شـول ؛نومـوږ بـه هـم د تيرپـه شان خپل برم بياراژوندی کړو ؛خومسلمانانو قرآن هېرکړی اوله همدې امله نـن پـر دې حال اخته دي .

یوولسم لوست

معاد (قیامت)

ددین دریم اصل پرمعاد ؛یعني قیامت عقیده ده ،دخپلو کړنو جزااوسزاته درسیدولپاره یوبل ژونداوبیاراپاڅېدوته معاد وایي .

پرقيامت ګروهه دانسانانويوه پخوانۍ عقيده ده حتی په لرغونوقومونوکې ددې عقيدې نښې نښانې شته. دنړۍ په مشهورومذهبونوکې ابدي اوتلپاتې ژوندته ستنېدل بنيادي اصل ګڼل کېږي.

اوهغه دين ته الهي دين نه شوويلای،چې پرقيامت عقيده نه لري. دنړۍ په ټولوقومونو اواولسونوکې ددې عقيدې سابقې ته په پام سره ويلای شو،چې پر قيامت باورلرل يوه فطري خبره ده، کېدای شي،چې څوک په ځينوخاصوحالاتوکې دااحساس وکړي،چې په مړيني يې دژوندلړی پای ته نه رسېږي اومرګ يې دژوندد زنځيروروستۍ کړۍ نه ده اوهغه دځوورځودنياوي اوستونزمن ژوندلپاره نه دی پيداشوی ؛ بلکې داتوره شپه يوسبالري اومرګ به دابدي ژوند پر لوريوه کړکۍ وي.

پرمعاد اوقيامت عقيده يوه فطري چاره ده او موږ دمسئلې دوضاحت لپاره دلته يواځې دوه دليلونه راوړو.

له قيامت سره دخدای تعالی دعدل اوحکمت اړيکه

دادنيا،چې انسان په کې ژوند کوي داسې نړۍ ده ،چې بنيادونه يې پر عدل اوانصاف ولاړ دي اوخالق يې هم عادل اومنصف دی اوخپلوبندګانوته ئې حکم کړی ،چې خپل ژوند دعدل اوانصاف پربنياد تېرکړئ اوله ظلم اوزياتي ډډه وکړئ اودانسانانو دلارښوونې لپاره يې پېغمبران رالېږلي،چې هغوی ته دخيراوشرلار وښيي.

هود الهي حکمونو اودرسولانودامرونوپروړاندې خلک دوه ډلې کېږي :

(۱) يوه ډله داسې ده،چې هغوی دزړۀ له اخلاصه خبره مني اوددين له نېغې لارې نه کږېږي اوځانونه له ککړ تياوو ، ګناهونو ،ناپاکيواوسپکواخلاقو ساتي اويالږ ترلږه په دې فکرکې وي، چې ځانونه پاک کړي .

(۲) بله ډله داسې ده،چې په شهوتونو، ګناهونواودخدای تعالی پربندګانوباندې په ظلم کولو کې ډوب دي اودهغوی کړنې داسې دي،چې ته به وائې خدای تعالی دوی ته بيخې برنامه اودژوند طريقه نه ده رالېږلې اونيغه لار يې ورته نه ده ښوولې ددوی دژوند مقصد يواځې خونداخېستل ، شهوتونه،

ګناهونه ، چل ول او پرنورو ظلم او زیاتی کول دي او دغې موخې ته د رسید و لپاره له هیڅ جنایته ډډه نه کوي .

لکه په تاریخ کې لولو ،چې پلانی واکمن(د تاریخ یوه بدنامه څیره) وائي: ((زه له دې ډېر خوند اخلم ،چې د خدای تعالی بندګان په اورکې واچوم او د هغوی چغې او سورې اورم ؛ځکه زما په خیال ربړول او په اور کې د خلکو چغې او سوري ښه موسیقي ده.))

یو دا انسان دی او یو بل انسان به د روښیو ،چې وائي که د دنیا ټوله باچاهي راکړئ او رانه وغواړئ ،چې پر یوه روکې میږي ظلم وکړم او له خولې ئې دانه واخلم ؛نو دا کار به ونه کړم .

همدا شان موږ په خپل ژوند کې داسې وګړي پېژنو ،چې له رذالت ، ناپاکۍ او ظلمه پرته بل کار نه لري او داسې کسان هم شته ،چې خپل ژوند او هوسا ینه ئې د مسلمانانو او انسانانو د خدمت لپاره بښلې ده .

نو آیا د خدای تعالی انصاف او عدل دا تقاضا کوي،چې دا دوه ډوله کسان یو شان او برابر دي ؟

آیا هغه منصف او عادل خدای ،چې د ټولو بندګانو کړنې ورته معلومې دي او د هر چا له ظاهر او باطن څخه خبردی د غو دواړو ډلو ته په یوه سترګه ګوري ؟!

سالم او روغ عقل وائي،چې دا دوه ډوله خلک له یو بل سره توپیر لري او هر چا ته باید د خپلو کړنو بدله ورکړل شي .

هغه ډله ،چې پر خدای تعالی ایمان لري او نیکي یې کړې پکارده ،چې د نیکۍ بدله ووینې او هغه کسان ،چې پر الله تعالی ایمان نه لري، ظلمونه او ګناهونه یې کړی پکارده ،چې د دې کړنو سزا ته ور سېږي .

هو ، د خدای تعالی عدل او انصاف د دې تقاضا کوي،چې نیک عمله او ښه کسان باید له بدو او بدعملو کسانو سره توپیرولري .

بلخوا په دې کې هم شک نه شته ،چې دا امتیاز او د نېکانو بدله په دنیا کې په پوره توګه نه ورکول کېږي؛ځکه موږ وینو ،چې ډېر بې ایمانه او بدعمله کسان په دې دنیا کې آرام او په مزو چړچو کې ژوند کوي او له دې دنیا خوند ونه اخلي .

ددې په اړوند او ډېر داسې ایمانوال او نېک عمله کسان وینو، چې خپل ټول عمر یې دخدای تعالی په عبادت، دخلکو او ټولنې په خدمت، لارښوونه اوښو چارو کې تېر کړی او خپلې ټولنېزې او وګړنیزې دندې ئې پوره کړې؛ خوبیا هم په ډېرو سختیو، ستونزو، غریبۍ، ربړولو او بندونو کې عمر تېروي او په همدې حال کې مړه هم شي؛ نو دې ته په پام سره دخدای تعالی عدالت او حکمت داتقاضا او غوښتنه لري، چې پکارده یوه بله دنیا وي، چې نېکان په کې دخپلو نېکو چارو ښه بدله او بدان او کافران په کې دخپلو کړنو سزا ووینې.

او دابله دنیا هماغه دقیامت او دبیا راپاڅېدو ورځ ده، چې په ټولو آسماني ادیانو او په تېره بیا په اسلام کې پرې ایمان ضروري دی او ددین یو بنیادي اصل ګڼل کېږي.

خوشال بابا وایي:

لکــــه ګوروتـــه چـــې یـــون شـــــته
پـــس لـــه مرګـــه بیـــا ژونـــدون شـــته
خـــداى پـــه هرچـــاره قـــــادردى
بـــل ژونـــدون تـــــــــروالا زردى
چـــې پـــه دابانـــدې څـــوک شـــک کـــا
ځـــان بـــه درســـت لـــه کفـــرډک کـــا
پـــــه آوازدصـــــــــــورله ګـــــوره
پاڅـــــــــــېدل دې زمـــــا وروره
صورشـــــــپېلۍ داسرافـــــــیل ده
لـــــوى دپونـــــــسولکه میـــــل ده
فراخـــې یـــې زمـــا لا لـــــــــــه
چـــې ســـرى ځـــــې پـــه زرکـــاله
څلورښـــــکرد صوریادبـــــــــږي
هریوښـــــکرېې جهــــــــان کېـــږي
دعمـــــل نامـــــــې بـــــه واشــــــې
پـــه هـــر لـــوري بـــه غــــــوغاشي

څوک نېکبخت څوک به بد بخت وي
د بد بخت حساب به سخت وي
چې نامه په ښي لاس ورکه
نور قيامت به پرې اختر کا
چې نامه په کيڼ لاس مومي
ودوزخ لره به درومي
دده مخ په واړه تور وي
درست وجود به يې تورسکوروي
د نېکبخت مخ به تابان وي
ترمهتاب به لا رخشان وي
راضي من به ځني خداشي
جنتونه به يې ځاى شي
تل به اوسي په جنت کې
په خوښيې په راحت کې
ورسره به وي تل حورې
په هردم ورته حضورې

دولسم لوست

دقيامت دثابتولو لپاره دويم دليل

خدای تعالی ،چې موږ پرې عقيده لرو يو حکيم اوعليم خدای دی دهغه ټول کارونه دحکمت له مخې دي اوددې نړی اوانسان د پيدايښت اوانسانانو ته دعقل دورکړې ا وورته داستازيو اوپېغمبرانوله راستولو يوه موخه اومقصدلري .

آيا دانسانانو دپيدايښت موخه داده ،چې په دنياکې څوورځې له خپلو نفساني خواهشاتو سره سم ژوند وکړي، څوزره کيلو ګرامه ډوډې وخوري، څوزره ليتره اوبه وڅښي اوله څوورځو خوشحاليو يابد حاليو او بدمرغيو وروسته خاورو ته لاړشي په رښتيا که دانسان دپيدايښت غرض داوي ؛نوپکارده،چې ووايو دهغه خلقت چټي اوفضول دی حال داچې زموږپالونکی حکيم دی، ټول کارونه يې دحکمت له مخې دي، فضول اوچټي چارې نه کوي .

نوکه لږ فکر اوسوچ وکړودې پايلي ته رسېږو ،چې دنيا ته دانسانانو دراتللوموخه يوازې دالنډ ژونداومحدوده نړی نه ده ؛بلکې انسان ديولامحدود اوتلپاتې ژوندلپاره پيداشوی ،چې داهماغه تر مرګ وروسته ژونددی .قرآن شريف [دمؤمنون سورت١١۵ آيت]همدې دليل ته اشاره کوي اووايي :

أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنَّكُمْ إِلَيْنَا لَا تُرْجَعُونَ

ژباړه : اوتاسو داګومان اوخيال کړی،چې تاسوموعبث اوچټي پيداکړی يئ اوموږته به نۀ راګرځئ .

معاد او بيا راپاڅېدل جسماني دي

د قرآن مجيد له آيتونو دا سې معلومېږي، چې معاد او تر مرګ وروسته بيا ژوندي کېدل جسماني دي؛ يعنې د انسان روح بيا بدن ته راګرځي او انسان به د خپلو کړنو بدله ويني، يوه ورځ رسول اکرم صلی الله عليه وآله وسلم ته د اسلام يو مخالف [ابئ بن خلف] يو وروست هډوکی راوړ او په لاسونو کې يې داوړو په شان ومږه، ميده ئې کړاو بيائې هوا ته پوه کړاو ويې ويل ،چې دا ميده او وروست هډوکی به څنګه راتول او بيا ژوندی شي؟

خدای تعالی خپل ګران رسول صلی الله عليه وآله وسلم ته وويل ،چې دده په ځواب کې ووايه ،چې هماغه خدای ،چې په لومړي ځل ئې دا هډوکی له خاورو پيدا کړی او ورته ئې ژوند ورکړې هماغه خدای به دا وراسته هډوکي بيا راغونډ او ژوندي کړي ديس سورت (۷۹) آيت :

قُلْ يُحْيِيهَا الَّذِي أَنشَأَهَا أَوَّلَ مَرَّةٍ وَهُوَ بِكُلِّ خَلْقٍ عَلِيمٌ [ابئ بن خلف] وائي څوک به دا وراسته هډوکي را ژوندې کوي (ای زما پېغمبره هغه ته) ووايه هماغه ،چې په لومړي ځل ئې پيدا اوژوندي کړي دي بيا به ئې هم ژوندي کړي او هغه په هر خلقت خبردی))

د انسان پرژوند د قيامت د عقيدې اغېزې

پر قيامت عقيده انسان د خپلو فرايضو او دندو د ترسره کولو لپاره هڅوي؛ ځکه داسې وګړي پوهېږي ،چې د هغه هېڅ کړۀ نه ضايع کېږي او يو عادل او ځير خدای شته ،چې د ټولو له ظاهر او باطنه خبردی ؛نو داسې وګړي په خورامينې او هيلې خپلې دندې ترسره کوي او د ځان د سمولو او د نېکو کارونو د کولو هڅه کوي .

پر قيامت اولوی ورځې ايمان انسان ته د تلپاتې ژوند زېری ورکوي او انسان پوهېږي، چې د دې محدود ژوند لپاره نه دی پيدا شوی او په مرګ سره له منځه نه ځي؛ بلکې پر داسې ژوند او پړاو پښنه ږدي ،چې د دې

دنیالـه ژونـده ډېـر پراخـه دی اوپـه دې هـم پـوهېږي،چې دادنیـاد آخـرت لپـاره ، سـریزه ده او دآخـرت پـراخ اولـوی ژونـد دانسـان ددنیـاوي کړنـو پایلـه ده اوپـه بله وینا هماغه څه به ربېي ،چې دلته يې کرلي وي .

قرآن مجید په دې هکله وائي :

ژباړه : څوک ،چې دیوې ذرې هومره ښه کاروکړي ؛نوبدله به يې ووینې اوکه څوک دیوې ذرې هومره بدکارکړي ، بدله به يې ووینې .

رحمان بابا څه ښه وائي :

کردګلوکړه ،چې سیمه دې ګلزار شي
اغزي مه کره په پښوکې به دې خارشي.

خوشال بابا وایي :

حضـــــرحق دی وبـــــه شــــــینه
نېـــک وبدبـــــه مــــــــوتلینه
اوېزانـــــده بـــــه کــــــا تلــــه
عدالـــــت بـــــه کــــــاپه خپلــــه
جبرائیــــــل بـــــه وزن کانـــــدي
چــــــې کفـــــی داتـــــرازودی
برابـــــره پــــــه هرســـــــــودي
چـــــې دادرســــــته دنیـــــاواړه
څـــــوارلس ځلـــــه بـــــه وي دواړه
دهرچـــــاچې څـــــه کـــــرداروي
داخیارکـــــــه داشــــــــــاروي
همګــــــي بـــــه وزن کېـــــږي
جبرائیــــــل بـــــه پـــــرې خبرېـــــږي
کـــــه نېکـــــي زیاتـــــه وي څـــــومره
چــــــې دړدنـــــــودانه هـــــومره
هغـــــه کـــــس بـــــه جنـــــتي شــــــي
پـــــه حســـــاب بـــــه فرحتـــــي شــــــي

چـــې يـــې تلـــه ســـپکه شـــينه
ودوزخ لـــــــــــره بـــــه ځينـــــه